

SOCIO-INNOVATIVE ACTIVITY OF ECONOMIC SUBJECTS AS A FACTOR OF ECONOMIC SYSTEM TRANSFORMATION

Nabatova O. A.

Contents of the concept «socio-innovative activity» is disclosed, its types and directions are characterized. The factors influencing the extent and nature of socio-innovative activity and its features in the transitional economy of Ukraine are defined. The special attention is given to the analysis of socio-economic structure of Ukrainian society in terms of ability and motivation of the main social groups to innovative activity.

Key words: market transformation, social innovation, socio-innovative activity, innovation-activity structure of society, the creative class.

УДК 338.24:349.42(477)

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АПК УКРАЇНИ

О. В. Роздайбіда, кандидат економічних наук, доцент
Національний університет
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Розглянуто економічні та юридичні аспекти інвестиційної діяльності в агропромисловому комплексі (АПК) України. Значну увагу приділено проблемам залучення інвестицій у виробничу сферу та соціальний розвиток села. Обґрунтовано необхідність прямої і непрямой державної підтримки інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, правове регулювання.

Постановка проблеми. АПК України є найбільш вагомим сектором національної економіки. Про масштабність діяльності та значення АПК свідчать такі офіційні статистичні дані: він охоплює понад 2/3 території держави (землі сільськогосподарського призначення займають у структурі земельної площі 71 %); 32 % громадян країни проживають у сільській місцевості; за рахунок сільськогосподарської продукції і товарів, що виробляються з неї, формується 2/3 роздрібного товарообігу країни; питома вага у фонді продовольчих товарів становить 96 %; його продукція є однією з основних статей експорту [1, с. 29, 30, 37, 75].

Водночас сільське господарство країни залишається неефективною галуззю економіки. Причин такого становища чимало. Одна з основних полягає у тому, що останніми роками в сільському господарстві і в усьому АПК погіршилися умови інвестиційної діяльності. Як показує вітчизняний і зарубіжний досвід, негативні наслідки нестабільності внутрішнього і зовнішнього середовища суттєво впливають на параметри розвитку сільського господарства та всього АПК. Існуючі проблеми значно ускладнюються в умовах світової фінансово-економічної та продовольчої кризи. Тому пошук нових теоретичних і практичних підходів щодо активізації інвестиційної діяльності АПК України є актуальним завданням. Зважаючи на це, наукове дослідження взаємозв'язків економічних і правових засад інвестиційної діяльності в АПК України є своєчасним і актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі аналізу сутності інвестиційного процесу та управління ним приділяють увагу багато економістів і юристів світу. У зарубіжній літературі інвестиційна діяльність переважно ототожнюється з рухом цінних паперів [2, с. 8]. У вітчизняній науковій літературі найбільш поширеним є розуміння інвестицій як вкладення капіталу з метою його подальшого збільшення. При цьому інвестиційну діяльність одні автори ототожнюють з інвестиційним циклом [3, с. 30, 31], а інші вважають, що вона ідентифікується з механізмом реалізації капітальних вкладень [4, с. 30].

Аналіз вітчизняних публікацій показує, що вони в основному присвячені економіко-фінансовим аспектам інвестиційно-інноваційної політики. Що ж стосується правового регулювання інвестиційної діяльності, то здебільшого в публікаціях висвітлюється вузьке коло проблем, і вони не охоплюють усього спектра інвестиційних правовідносин. Різні аспекти правового регулювання інвестиційно-інноваційного процесу досліджувалися в роботах учених-аграрників Б. Андрущенка, А. Гайдуцького, Б. Губського, В. Дем'янчука, М. Кісіля, А. Пересади, О. Ривак, В. Россохи, О. Семерак, В. Семчика та ін. Однак багато проблем, а саме дослідження правового режиму здійснення інвестиційної діяльності, юридичних гарантій захисту прав інвестора ще залишаються поза увагою вітчизняних учених і законотворчих органів, що негативно впливає на стан і розвиток законодавчої бази у цій сфері, а отже й на формування стабільного інвестиційного клімату в економіці аграрного сектору України.

Формулювання цілей. Основна мета статті — дослідження процесу поєднання економічних і правових засад інвестиційної діяльності в АПК України та подальшого вдосконалення і гармонізації цього механізму на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах основною проблемою функціонування АПК є вдосконалення ринкових відносин та перехід на інвестиційно-інноваційний тип розвитку. Саме інвестиції як джерело зростання і розвитку аграрного виробництва є передумовою ефективної діяльності аграрної сфери та стабільного забезпечення населення країни продуктами харчування. «Інвестиція» — від *лат.* «invest», означає вкладення коштів. У найбільш широкому розумінні інвестиції є вкладенням капіталу з метою його подальшого зростання. Відомий економіст Дж. Кейнс писав, що інвестувати — це купувати якість добро заради того доходу, якого ми від нього чекаємо у майбутньому.

У вітчизняній науковій літературі поняття «інвестиція» стало використовуватися в економічному обігу у 80-х роках ХХ ст., де ним позначали капітал, що вкладався в основні та оборотні засоби з метою отримання прибутку в майбутньому. У правовому аспекті це поняття використовується у двох значеннях: 1) як капітал, що має ринкову вартість та вкладається в об'єкт інвестування з метою отримання прибутку; 2) як господарська операція щодо вкладення інвестиційного капіталу з метою отримання прибутку, що має ризиковий характер [5, с. 275].

Правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на теренах України визначаються законами України. За ст. 1 Закону України від 18 вересня 1991 р. № 1560-ІХ «Про інвестиційну діяльність» інвестиції — це всі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкт підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок чого утворюється прибуток (дохід), або досягається соціальний ефект [6; 1991. — № 47. — Ст. 646].

Інвестиційна діяльність, як правило, пов'язана з науковими дослідженнями, науково-технічними розробками, підготуванням висококваліфікованих фахівців, придбанням нових машин, транспортних засобів, будівництвом споруд, шляхів, мостів та інших об'єктів тощо. Іншими словами, інновації, або нововведення, — це застосування у господарсько-виробничій діяльності нових техніко-технологічних і організаційних рішень. Тому інвестиційна діяльність по суті є інвестиційно-інноваційним процесом. В АПК України інвестиційно-інноваційний процес розглядається як система економічних і правових заходів щодо проведення наукових досліджень, розроблення і створення інновацій та їх впровадження у виробництво з метою отримання нової або покращеної агропродовольчої продукції та відповідне ресурсне забезпечення цих процесів за рахунок залучення інвестицій [7, с. 237, 238].

Ключовим терміном у дослідженні інвестиційно-інноваційного процесу є поняття «інновації». При цьому треба звернути увагу на загальне, економічне та юридичне значення цього терміна. Загальне значення терміна «інновації» викладене у Тлумачному словнику української мови, де інновації визначено

як нововведення в галузі економіки, техніки тощо на основі досягнень науки і передового досвіду [8, с. 404].

З позиції широкого тлумачення інноваційна діяльність охоплює повний інноваційний цикл від винаходу, розроблення певної ідеї та її оформлення як об'єкта права інтелектуальної власності до отримання нової або вдосконаленої продукції від її впровадження. До її складу слід відносити ще й наукову та науково-технічну діяльність, патентно-ліцензійну та інноваційно-впроваджувальну або інноваційно-виробничу діяльність [9, с. 127].

Законодавче визначення інноваційної діяльності закріплено у декількох нормативно-правових актах. Так, згідно зі ст. 325 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 р. № 436-IV інноваційною є діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій з метою виконання довгострокових науково-технічних програм із тривалими термінами окупності витрат і впровадженням нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя [6; 2003. — № 18–22. — Ст. 144].

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інноваційна діяльність визначається як одна із форм інвестиційної діяльності, здійснюваної з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу, що включає: випуск і поширення принципово нових видів техніки та технології; прогресивні міжгалузеві структурні зміни; реалізацію довгострокових науково-технічних програм із тривалими строками окупності витрат; фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил; розроблення і впровадження нової, ресурсозберігальної технології, призначеної для поліпшення соціального та екологічного становища.

Інноваційна діяльність згідно з ч. 3 п. 1 ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 р. № 40-IV розглядається як діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок та зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг [6; 2002. — № 36. — Ст. 266].

Як слушно зазначає Ю. Атаманова, названі визначення поняття «інноваційна діяльність» мають суттєві відмінності, зокрема: щодо кола суб'єктів, об'єктів інноваційної діяльності, щодо обов'язкової наявності при здійсненні останньої інвестиційної компоненти діяльності [9, с. 128].

Юридичне значення терміна «інновації» визначене у Законі України «Про інноваційну діяльність». Інновації — це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

В. Книш зауважує, що таке визначення терміна «інновації» є найчіткішим в юридичному значенні. По-перше, у цьому Законі інноваціями визнаються не тільки нововведення, а й значущі вдосконалення. По-друге, у дефініції, передбаченій цим Законом, інноваціями визнаються не тільки конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також відповідні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру (тобто наведено ширший перелік об'єктів, які можна визнати інноваціями). По-третє, метою інновацій визнано не тільки поліпшення структури та якості виробництва (матеріальної сфери), а також поліпшення соціальної (нематеріальної, гуманітарної) сфери [10, с. 60].

При цьому відповідно до ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиційна діяльність розглядається як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій, широке залучення і використання вітчизняних й іноземних інвестицій у сільськогосподарському виробництві з метою одержання прибутку та в соціальний розвиток держави.

Виходячи зі змісту цього Закону та інших законів, якими регулюються інвестиційні відносини, а також ураховуючи наявність своєрідного предмета і методів правового регулювання відносин, що здійснюються у процесі інвестиційної діяльності, правовий статус їх суб'єктів, прав та обов'язків, характеристику об'єкта цих відносин, відповідальність за порушення інвестиційного законодавства, можна погодитися з доцільністю виділення аграрних інвестиційних правовідносин як самостійного інституту аграрного права [12, с. 478].

Як зазначається в «Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року», затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. № 1158, актуальною є проблема активізації інвестиційно-інноваційного процесу в АПК. Рівень забезпечення сільськогосподарськими тракторами, комбайнами та іншою технікою складає лише 45–50 % потреби від нормативного рівня. При цьому понад 90 % технічних засобів потребують негайної заміни внаслідок їх зношеності [11; 2007. — № 73. — Ст. 2715].

Як зазначає В. Семчик, АПК України потребує щонайменше 400 млрд грн, при тому, що український АПК не є інвестиційно привабливим. На думку Л. Панькової, причин того, що АПК залишається непривабливим [12, с. 476] для інвесторів, чимало. Це пояснюється нестабільністю вітчизняного законодавства, недосконалою роботою судової гілки влади, непередбачуваністю аграрної політики держави, недостатнім розвитком інфраструктури аграрного ринку та ін., що не дає змоги контролювати ризики інвесторів, які прийдуть в Україну [13, с. 57].

При цьому, як слушно зауважує Л. Козаченко, насамперед треба чітко сформулювати позицію стосовно ефективного використання тих бюджетних коштів,

які нині виділяються для підтримки розвитку сільського господарства, зокрема, для дотування АПК, створення сучасної інфраструктури аграрного ринку, вирішення низки соціальних питань, які так чи інакше впливають на ситуацію в аграрному секторі економіки України [14]. АПК важливо розглядати як складову частину загальної економічної системи, а його проблеми мають вирішуватися в контексті проблем, що існують у національній економіці в цілому. Насамперед повинно йтися про створення необхідних умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в економіку, стабільну аграрну політику, розвиток людського капіталу, ринкової та соціальної інфраструктури села.

Інвестиційна діяльність, як правило, пов'язана з науковими дослідженнями, науково-технічними розробками, підготуванням висококваліфікованих фахівців, з придбанням нових машин, транспортних засобів, будівництвом споруд, шляхів, мостів та інших об'єктів тощо. Іншими словами, інновації, або нововведення, — це застосування у господарсько-виробничій діяльності нових техніко-технологічних і організаційних рішень. Тому інвестиційна діяльність по суті є інвестиційно-інноваційним процесом. В АПК України інвестиційно-інноваційний процес розглядається як система економічних і правових заходів щодо проведення наукових досліджень, розроблення і створення інновацій та їх впровадження у виробництво з метою отримання нової або поліпшеної агропродовольчої продукції і відповідне ресурсне забезпечення цих процесів за рахунок залучення інвестицій.

Інноваційний розвиток передбачає широке і постійно зростаюче застосування у сільському господарстві інтелектуальної (науково-технічної) діяльності. Це стосується впровадження новітніх наукових розробок у всі сфери сільськогосподарського виробництва: селекцію та насінництво; створення нових високопродуктивних засобів виробництва; розроблення і запровадження сучасних високоефективних технологій вирощування, перероблення та зберігання одержуваної сільськогосподарської продукції тощо. У вітчизняному АПК спостерігається ще значний розрив між наукою і виробництвом, а тому вироблена продукція часто є неконкурентоспроможною і низькорентабельною [15, с. 105].

До стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, визначених у ст. 7 Закону України від 8 вересня 2011 р. № 3715-IV «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», включено й технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу. Водночас цей Закон не містить конкретних напрямів зазначеного оновлення та розвитку [6; 2003. — № 13. — Ст. 93].

У Законі України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» серед основних напрямів підвищення ефективності діяльності суб'єктів аграрного сектору передбачено необхідність створення

умов для технічного переоснащення заводів сільськогосподарського машинобудування з метою випуску техніки, яка забезпечуватиме впровадження сучасних високопродуктивних та ресурсозберігаючих технологій в агропромислові виробництва; вдосконалення довгострокового кредитування інноваційних проектів; часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки за рахунок Державного бюджету України, системи фінансового лізингу, підтримки розвитку інфраструктури матеріально-технічного забезпечення [6; 2006. — № 1. — Ст. 17].

Регулювання інвестиційно-інноваційного процесу в АПК потребує системного підходу. Водночас теоретичні та методологічні обґрунтування, а також практичні рекомендації, спрямовані на системне управління інноваційно-інвестиційними процесами в АПК, залишаються не повністю розробленими, що потребує подальших досліджень.

Для переходу України на інноваційну модель розвитку слід передусім удосконалити систему правового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності в державі. Це дало б змогу не тільки скоротити витрати виробництва і домогтися збільшення прибутку, а й отримати власний новий інтелектуальний продукт. Правове забезпечення інвестиційно-інноваційного процесу має ґрунтуватися на законодавчих і нормативно-правових актах з різних напрямів розроблення, функціонування та розвитку цього процесу. Правове забезпечення інвестиційно-інноваційного процесу базується на Конституції України і складається з Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України від 13 липня 1999 р. № 916-XIV, законів України «Про інвестиційну діяльність», «Про науку і науково-технічну діяльність», «Про іноземні інвестиції» (вже втратив чинність), «Про режим іноземного інвестування», «Про інноваційну діяльність», «Про наукові парки», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» та ін.

У перелічених законодавчих актах передбачено спрямування державної інвестиційної підтримки в окремі сфери економіки, які є першочерговими. Серед них — і розвиток АПК.

Інвестиційно-інноваційний процес будується за такими принципами: послідовна децентралізація цього процесу; збільшення частки власних коштів товаровиробників у фінансуванні інвестицій; перенесення центру ваги з бюджетного фінансування у виробничій сфері на кредитування; використання бюджетних коштів переважно на реалізацію державних пріоритетів і програм, спрямованих на структурну перебудову економіки за адресним принципом; розвиток і захист вітчизняного інвестиційного ринку [16, с. 30].

Інноваційний розвиток ґрунтується на підприємницькій ініціативі в галузі науково-технічної і організаційно-економічної діяльності. Згідно із Законом

України «Про інноваційну діяльність» державну підтримку одержують суб'єкти господарювання всіх форм власності, що реалізують в Україні інноваційні проекти, і підприємства всіх форм власності, які мають статус інноваційних. Особливістю інноваційного типу розвитку є те, що наукові знання стають реальним ресурсом, чинником і джерелом розвитку економіки.

Сучасні тенденції розвитку національної економіки України не відповідають інноваційному напрямку суттєвих перетворень. Розвиток національної інноваційної системи гальмується такими недоліками:

- відсутністю чіткої концепції інноваційних національних пріоритетів, цілеспрямованого, послідовного та системного управління інноваційними процесами з боку держави, а також незадовільним інституціональним забезпеченням інноваційних перетворень, нестабільністю та суперечливістю нормативно-правової бази інноваційної діяльності;

- недостатнім використанням інноваційного потенціалу української науки й освіти (аналіз свідчить, що, незважаючи на зростання обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт, їх частка у ВВП постійно скорочується);

- незадовільним фінансуванням наукової і науково-технічної діяльності: якщо у 1990 р. країна на фінансування науки і техніки використовувала більше 2,5 % ВВП, то у 2005 р. — 0,38 %, у 2006 р. — 0,4 %, у 2008 р. — менше 0,4 % ВВП;

- низькою інноваційною активністю вітчизняного бізнесу: частка підприємств, що впроваджують інновації, становила 10 % у 2006 р. порівняно з 14,8 % у 2000 р. [17, с. 214];

- тільки 6,5 % загального обсягу реалізованої промислової продукції українських виробників мають ознаки інновацій, у той час як у ЄС цей показник сягає 60 %, в Японії — 67 %, в США — 78 % [18, с. 86].

Що стосується аграрного сектору, то за роки незалежності в Україні створено законодавче поле, розроблено нормативно-правову базу для надходження інвестицій та здійснення аграрної реформи. Вже на початку розбудови суверенної незалежної держави серед перших законодавчих актів Верховною Радою Української РСР 17 жовтня 1990 р. було ухвалено Закон України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві» [6; 1992. — № 32. — Ст. 453]. Однак глибока кризова ситуація, яка охопила всі галузі народного господарства і відчутно вразила агропромислове виробництво, поступово звела нанівець застосування основних положень цього Закону.

На сучасному етапі важливу роль у подальшій активізації інвестиційно-інноваційної діяльності в сільському господарстві і всьому АПК відіграє «Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року», затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня

2007 р. № 1158, у якій передбачено забезпечення інвестиційно-інноваційного зміцнення матеріально-технічної бази аграрного сектору, впровадження економічно безпечних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій, поставлено завдання щороку оновлювати технічну базу сільського господарства на 15 % (додаток 4 до Програми), а також збільшити обсяг інвестицій в аграрний сектор удвічі (додаток 5 до Програми) [6; 2007. — № 73. — Ст. 2715].

Висновки. Підсумовуючи викладене, слід наголосити на тому, що інвестиційно-інноваційна діяльність у сільському господарстві і у всьому АПК є основою впровадження новітніх технологій виробництва і перероблення продукції рослинництва та тваринництва. Проте, незважаючи на ухвалення низки законів та інших нормативно-правових актів, інвестиції в АПК і особливо в аграрну сферу не стали масштабними і не забезпечують належного розвитку сільського господарства. Причинами, які стримують темпи інвестиційно-інноваційної діяльності в сільському господарстві є такі: декларативність більшості законів про підтримку АПК, особливо про державну підтримку сільського господарства та безпосередніх виробників сільськогосподарської продукції; невиконання чи неналежне виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування законодавчих приписів про державне фінансування сільського господарства, державну підтримку фермерських господарств і сільськогосподарських виробничих кооперативів та розвитку соціальної сфери села.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сільське господарство України 2010 : стат. зб. — К. : Держ. служба статистики України, 2011. — 228 с.
2. Шарп, У. Інвестиції / У. Шарп, Г. Олександр, Дж. Бейли. — М. : Инфра-М. — 1999. — 325 с.
3. Пересада, А. А. Управління інвестиційним процесом в Україні / А. А. Пересада. — К. : Лібра, 2002. — 352 с.
4. Федоренко, В. Г. Інвестознавство / В. Г. Федоренко, А. Ф. Гойко. — К. : МАУП, 2000. — 402 с.
5. Мілаш, В. С. Господарське право : курс лекцій : у 2 ч. / В. С. Мілаш. — Х. : Право, 2008. — Ч. 2. — 336 с.
6. Відом. Верхов. Ради України.
7. Скидан, О. В. Аграрна політика України в період ринкової трансформації : монографія / О. В. Скидан. — Житомир : Жит. нац. агроєкологіч. ун-т, 2008. — 376 с.
8. Тлумачний словник української мови / за ред. В. С. Калашника. — Х. : Прапор, 2003. — 806 с.
9. Атаманова, Ю. Є. До питання правового визначення інноваційної діяльності / Ю. Є. Атаманова // Вісн. нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Сер.

- Економічна теорія та право / ред. кол. : А. П. Гетьман та ін. — Х. : Право. — Вип. 1. — 240 с.
10. Книш, В. В. Принципи аграрного інноваційного законодавства України / В. В. Книш // Правові засади інноваційного розвитку в сільському господарстві в Україні : монографія / за ред. В. І. Семчика. — К. : Юрид. думка, 2010. — С. 56–71.
  11. Офіц. вісн. України.
  12. Семчик, В. І. Правове регулювання інвестицій у сільське господарство / В. І. Семчик // Аграрне право України: підручник / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк та ін. ; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — С. 476–490.
  13. Панькова, Л. О. Правові аспекти діяльності Аграрного фонду та Фонду аграрних страхових субсидій як суб'єктів інвестування // Інвестиційна діяльність у сільському господарстві: правові питання : монографія / за ред. В. І. Семчика. — К. : Юридична думка, 2008. — С. 56–70.
  14. Козаченко, Л. Без інвестицій аграрного дива не буде / Л. Козаченко. Інтерв'ю кореспонденту «Урядового кур'єра» [Електронний ресурс] . — Режим доступу: // <http://www.agrosoyuz.ua/smi>
  15. Кулаєць, М. М. Інноваційна діяльність в аграрній сфері / М. М. Кулаєць, М. Ф. Бабієнко, П. А. Лайко // Економіка АПК. — 2011. — № 2. — С. 100–107.
  16. Семчик, В. І. Правові основи розвитку аграрної інноваційної діяльності в Україні [Текст] / В. І. Семчик // Сучасні тенденції розвитку національного законодавства України: зб. тез міжнарод. наук.-практ. конф., присв. 10-річчю створення юрид. фак-ту НУБіП (19–20 трав. 2010 р., м. Київ). — К. : Вид. центр НУБіП України, 2011. — С. 28–31.
  17. Мельникова, В. І. Національна економіка / В. І. Мельникова, О. П. Мельникова, Т. В. Сідлярчук. — К. : Центр навчальної літератури, 2011. — 214 с.
  18. Голіков, А. П. Економіка України : навч. посібник / А. П. Голіков, Н. А. Козакова, О. А. Шуба. — К. : Знання, 2009. — 326 с.

ЭКОНОМИКО-ПРАВОВЫЕ НАЧАЛА ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В АПК УКРАИНЫ

Роздайбеда А. В.

Рассмотрены экономические и правовые аспекты инвестиционной деятельности в агропромышленном комплексе (АПК) Украины. Значительное внимание уделено проблемам привлечения инвестиций в производственную сферу и социальное развитие села. Обоснована необходимость прямой и не-прямой государственной поддержки инновационной деятельности в аграрном секторе экономики Украины.

Ключевые слова: *инвестиции, инвестиционная деятельность, правовое регулирование.*

THE ECONOMIC-LEGAL BEGINNING OF INVESTMENT ACTIVITY IN AIC OF UKRAINE

Rozdajbida O. V.

The economic and legal aspects of investment activity in the agroindustrial complex (AIC) of Ukraine are considered. Considerable attention to the problems of bringing of investments in a productive sphere and social development of village is spared. A reasonable necessity of direct and indirect state support of investment activity is for the agrarian sector of economy of Ukraine.

Key words: investments, investment activity, legal adjusting.

УДК 330.117

НАПРЯМКИ РОЗБУДОВИ СОЦІАЛЬНО-РИНКОВОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ

К. Г. Губін, кандидат економічних наук

Національний університет

«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Розкрито основні риси української та соціально-ринкової систем формування доходів населення. Проаналізовано запропонований А. Бузгаліним новий проект соціально орієнтованого розвитку. Визначено комплекс заходів, необхідних для реформування системи формування доходів населення в Україні.

Ключові слова: регулювання доходів населення, система формування доходів населення, соціально орієнтований розвиток, соціальна держава.

Постановка проблеми. Важливою складовою процесів розбудови правової, соціальної держави в Україні є створення системи формування доходів населення, притаманної соціальній державі. Це питання не було остаточно вирішене ні в теоретичній, ні в практичній площині і тому потребує додаткового вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Головні риси соціально-ринкової та української систем формування доходів розкрито в роботах [1–7]. У джерелі [2, с. 317–320] обґрунтовано, що метою реформування системи формування доходів населення в Україні слід вважати розбудову соціально-ринкової системи формування доходів. Порівняльний аналіз умов людського розвитку за цих систем проведено в роботі [5].

Проте А. Бузгалін висунув новий проект соціально орієнтованого розвитку та сформулював десять параметрів, що характеризують цей тип розвитку [8].